

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 1. Quis fuerit census, & an dare licuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Quia ipse Iosephus hæc incutans, lib. 7. belli, c. 12. Melam proficetur Vespasianum, tanta vis adulandi est. Quod maxime inquit, eos ad bellum excitaue- rat, responsum erat ambiguum, itidem in sacris libris inuentam, quod eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terræ habiturus imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt, multiq; sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autem planè re- spoñso Vespasiani designabatur imperium, qui apud Iudeam creatus est Imperator.]

Et hinc Suetonius in Vesp. c. 4. Percrebuisse toto Ori- ente veterem & constantem opinionem esse in fatiis, vt eo tempore Iudæa profecti rerum potirentur. Diluci- dius tunc indicat Tacitus l. 5. hist. Nam pluribus, inquit, per Iudeos iuerat, antiquis sacerdotum litteris contineri, eo ipso tempore fore, vt valejceret Oriens, profecti Iudæa verum poti- rentur, quæ ambages Vespasianum ac Titum prædixerant. Qua ex te dulcimus, quæ facillè oracula sacra infideles pro- ficiunt, atq; ad sua errata accommodent. Non erat prædictum fore, vt Iudæa profecti rerum potirentur, sed fore, vt de tribu Iudæ, de castello Bethlehè, de do- mo David nasceretur, qui regnaret in æternum. Non ergo Vespasianum ambages illæ caneant. Vespasianus, vt oracula eluderet, oēs quos reperire de domo Da- vid potuit, occidi mandauit. Euseb. l. 3. c. 11. Miracula et Vespasian. irritari voluit. Herodianus ergo regum adu- latores fuerunt, religionis irrisores, & pseudopolitici.

Secunda eorum ergo, & fermentum, totū in honore, opibus, & voluptatibus, ex morib. Herodis conflata: ille enim Iudaicum cum gentiliū cultu iungebat. §. 2. Herodianos, Phariseos, Sadduceos inter se capitaliter disidentes, ad Christum opprimen- dum aut illaqueandum venire videmus. Hoc in om- ni genere secularium apparet. Nam etsi acerrimè se mutuo oderint, omnes tamen contra veteres Eccle- siæ Doctores, & veriatis orthodoxæ assertores syn- cretismo quodam conspirant. Quare etiam mutuis se opibus iuuant: ita olim Wormatiæ, Ratisbonæ, alijsq; locis in iisdem castris disputantium diuersissi- mæ opiniones versabantur. Caluinus suorum nobis cœnem imponit. Et tam infesto odio flagrant Papistæ contra Euangelium, vt Epicureos, Libertinos, & alia cuiusmodi portentosa libenter foueant, modò ad illud labefactandum his viantur adiutoribus. Respondeo. Catholicos atq; ad eò ipsum Papā pro Euangelio cō- tra Epicureos, Libertinos, & Libertinorū satores Cal- uinistas stare. Nihil vobis profunt Epicurei, aut Liber- tinos, quorum multos Catholicæ religionis specie sua scelerata fouere dolemus: sed vel ignorantur, aut magi- stratum in curia, impotentia, vel metu grauioris ma- lè impendunt, Dei iudicium & manum vindicem expectant, quamvis ad tempus ruptis Ecclesiæ legibus petari & iustitiæ impunè insultent. Porro quid est Caluinismus nisi Libertinismus, verbo ab Epicurif- mus aperto difficiens?

VERSUS 17.

Dic ergo nobis quid tibi videtur, li- cet censum dare Casari, an non?

QVÆSTIO I.

Quis fuerit census, & an dare licuerit?

¶ I. Nemo non videt quæstionem inuidiosam, & obliuiscam, altera vñ parte etiam periculo- sam. S. afficeret: apud populum tanquam libertatis proditor traduci poterat, aut sanè ex eo probari, non esse Melam, quem publica libertatis assertorem, qui in totum orbem imperium propagaturus esset, suspectabant. S. neget: apud præfide erat parata

accusatio ac supplicium. An liceat dare? quasi de conscientia solliciti, non de argento agant. Erat tunc temporis quæstio illa non modo in scholis, & apud eruditos disputata non modo verbis, verum et- iam rebellionē, & armis agitata pars altera, Actor. 5. 37. à Pompeio Victore primū inductus ille fuit census. Negare optabant Christum, & docere non licere censum soluere, vt occasionem illius perden- di haberent. Nam quamvis Christus ita responde- rit, vt calumniæ ansam abscinderet, postea tamen eum accularunt, quasi prohibentem dare censum Ca- sari.

§. 2. In Syro est כסף argentum capitis, hoc est, quod capiatim exigebatur. Varios census & Hero- des, alijq; Iudæorum dynastæ semper extorserunt, inuentis mille prædandi vocabulis, contra quæ si quis hisceret, de vitâ actum erat, & Lucas ostendit quan- tum fuerit periculi. Ideo quæsisse dicens: vt eum tra- derent potestati, & præfidi.

VERSUS 19. 20. 21. 22.

Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Iesus: cuius est imago hac & super scriptio: Dicunt eis Casaris, Tunc ait illis: Reddite ergo quæ sunt Casaris Casari, & quæ sunt Dei Deo. Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt.

QVÆSTIO II.

Quomodo respondet?

§. 1. Vt poterat inuidiosam quæstionem omittet, aut aliam vicissim reponere, quod interrogan- tium nota esset, & publica machinatio. Verum rem sibi curæ esse ostendit, atq; ita temperat omnia, vt ipsi respondeant. Querit enim quæ sit inscriptio, Sy- riace כסף Cephaba, scriptio. Norat ille & num- mum, & literas, sed eos libi ipsis respondere cogit. Cum dicerent: esse Casaris, iubet dare Casari, quæ sunt Casaris, & Deo, quæ sunt Dei. Hoc est, si num- mus est Casaris imagine inscriptus, & id etiam literæ signant, atq; ex eo precium habet publicum, Cæsa- rem igitur dominum agnoscitis. date ergo illi, quod regibus debetur. Nummus enim Romanus, eiusq; vltus, sub Romanorum illos imperio esse demon- strabat. Ne enim à Parthis, Arabibus, alijsq; gen- tibus opprimerentur, primò fœdus cum Romanis fecerunt, postea dissensione domesticâ in eorum po- testatem venerunt. vt Ioseph. lib. 4. c. 8. antiq. Ierosoly- mam stipendiarium fideant, & paulò post: Quorum om- nium mal. rum causa fuit Ierosolymitanis Hyrcanus & A- rrisobolus inter se dissidentes inuicem. nam cum primum liber- tatem amisimus subiecti Romanorum imperio: & regionem de Syris bello captam reddere ipsis coacti sumus: & insuper plus- quam decem m. li. talentorum breui tempore a nobis Romanis exegerunt: & regnum quo prius pontificale genus honestaba- tur, ad plebei. s. translatum est homines.

§. 2. Non immeritò queritur: quo modo in num- mis imaginem Casaris habuerint Iudæi: cum omnes imagines abominarentur? Constat sanè nummos fuisse Casarum imaginibus insignitos, crebro etiam al- terâ in parte, idoli alicuius sculpturam habuisse. ac Iudæi nefas ducebant, suas in regiones imagines in- ferri, vnde paulò post bellorum origo.

Mm 4

Re: